



ทะเบียนภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน และแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น
เทศบาลตำบลยางฮอม อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย

จัดทำโดย

กองการศึกษา เทศบาลตำบลยางฮอม
อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย



ประกาศเทศบาลตำบลยางฮอม

เรื่อง ประชาสัมพันธ์การขึ้นทะเบียนภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน

ตามที่กองการศึกษา เทศบาลตำบลยางฮอม ได้ดำเนินการสำรวจภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน ในพื้นที่ตำบลยางฮอม เพื่ออนุรักษ์ สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้สืบทอดหรือถ่ายทอดสู่คนรุ่นหลัง หรือผู้ที่สนใจศึกษาหาความรู้ ผ่านสื่อบุคคล ที่เป็นปราชญ์หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนได้ นั้น

บัดนี้ ได้ดำเนินการสำรวจและขึ้นทะเบียนภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน เรียบร้อยแล้ว จึงขอประกาศประชาสัมพันธ์ทะเบียน ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน ตำบลยางฮอมให้ผู้สนใจและประชาชนได้รับทราบโดยทั่วกัน

จึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๑๒ เดือนกรกฎาคม พ.ศ.๒๕๖๖

(นางลารรณ ธารุ่งเรืองเดช)
นายกเทศมนตรีตำบลยางฮอม

คำนำ

ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local Wisdom) หมายถึง พื้นความรู้ความสามารถที่ผ่านกระบวนการคิดโดยใช้สติปัญญาของคนในท้องถิ่น มีการเรียนรู้และการถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งจนเกิดผลดีงาม มีคุณค่า มีประโยชน์ สามารถนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาคุณภาพชีวิต หรือใช้เป็นแนวทางในการดำรงชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละยุคสมัย เป็นความรู้ของชาวบ้าน ซึ่งเรียนรู้มาจากปู่ ย่า ตา ยาย ญาติพี่น้อง และความเฉลียวฉลาดของแต่ละคน หรือผู้มีความรู้ในหมู่บ้านในท้องถิ่นต่าง ๆ ภูมิปัญญาชาวบ้านเป็นเรื่องการทำมาหากิน เช่น การจับปลา การจับสัตว์ การปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ การทอผ้า การทำเครื่องมือการเกษตร ภูมิปัญญาเหล่านี้เป็นความรู้ความสามารถที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์และถ่ายทอดมาให้เรา มีวิธีการหลายอย่างที่ทำให้ความรู้เหล่านี้เกิดประโยชน์แก่สังคมปัจจุบัน คือ

การอนุรักษ์ คือ การบำรุงรักษาสิ่งที่ดีงามไว้เช่น ประเพณีต่าง ๆ ทัศนกรรม และคุณค่าหรือการปฏิบัติตนเพื่อความสัมพันธ์อันดีกับคนและสิ่งแวดล้อม

การฟื้นฟู คือ การรื้อฟื้นสิ่งที่ดีงามที่หายไป เลิกไป หรือกำลังจะเลิก ให้กลับมาเป็นประโยชน์ เช่น การรื้อฟื้นดนตรีไทย

การประยุกต์ คือ การปรับหรือการผสมผสานความรู้เก่ากับความรู้ใหม่เข้าด้วยกัน ให้เหมาะสมกับสมัยใหม่ เช่น การใช้ยาสมุนไพรในโรงพยาบาล ประสานกับการรักษาสมัยใหม่ การทำพิธีบวงสรวงไม้ เพื่อให้เกิดสำนึกการอนุรักษ์ธรรมชาติ รักษาป่ามากยิ่งขึ้น

การสร้างใหม่ คือ การค้นคิดใหม่ที่สัมพันธ์กับความรู้ดั้งเดิม เช่น การคิดโครงการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน โดยอาศัยคุณค่าความเอื้ออาทรที่ชาวบ้านเคยมีต่อกันมาหารูปแบบใหม่ เช่น การสร้างธนาคารข้าว ธนาคารโคกระบือ การรวมกลุ่มแม่บ้าน เยาวชน เพื่อทำกิจกรรมกันอย่างมีระบบมากยิ่งขึ้น

ภูมิปัญญาเป็นความรู้ที่ประกอบไปด้วยคุณธรรม ซึ่งสอดคล้องกับวิถีชีวิตดั้งเดิมนั้น ชีวิตของชาวบ้านไม่ได้แบ่งแยกเป็นส่วน ๆ หากแต่ทุกอย่างมีความสัมพันธ์กันทำมาหากิน การร่วมกันในชุมชน การปฏิบัติศาสนา พิธีกรรมและประเพณี ความรู้เป็นคุณธรรม เมื่อผู้คนใช้ความรู้นั้นเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง คนกับคน คนกับธรรมชาติ และคนกับสิ่งเหนือธรรมชาติ ความรู้เหล่านี้เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต เป็นแนวทาง หลักเกณฑ์ วิธีปฏิบัติที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของครอบครัว ความสัมพันธ์กับคนอื่น ความสัมพันธ์กับผู้ล่วงลับไปแล้ว กับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และกับธรรมชาติ ความรู้เรื่องทำมาหากินมีอยู่มาก เช่นการทำไร่ทำนา การปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ การจับปลา จับสัตว์ การผ้า ทั้งผ้าฝ้ายและผ้าไหม ซึ่งมีลวดลายที่สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อและความคิดของชาวบ้าน การทำเครื่องปั้นดินเผา การแกะสลักไม้และหิน ซึ่งจะพบได้จากโบราณสถานในพิพิธภัณฑสถานต่าง ๆ

จัดทำโดย

กองการศึกษา เทศบาลตำบลยางฮอม

บทนำ

ความหมาย / ความเป็นมา / ลักษณะทั่วไปของแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น

แหล่งเรียนรู้ หมายถึง แหล่งข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ วิทยาการ ภูมิปัญญาชาวบ้านและ ประสบการณ์ อื่นๆ ที่สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ภูมิปัญญา (Wisdom) หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ความเชื่อ ความสามารถทางพฤติกรรม และ ความสนใจในการแก้ปัญหาของมนุษย์ ความหมายของภูมิปัญญาไทย จากการศึกษาความหมายที่ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการต่างๆ ซึ่งครอบคลุมคำว่าภูมิปัญญาพื้นบ้าน ภูมิปัญญาชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย ได้ให้ความหมายพอสรุปได้ ดังนี้ ภูมิปัญญาพื้นบ้านหรือภูมิปัญญาชาวบ้าน (Popular Wisdom) หมายถึง องค์ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ที่สั่งสมและสืบทอดกันมา อันเป็น ความสามารถและศักยภาพในเชิงแก้ปัญหา การปรับตัว เรียนรู้และสืบทอดไปสู่คนรุ่นใหม่เพื่อการดำรงอยู่รอดของ เผ่าพันธุ์จึงตกทอดเป็นมรดก ทางวัฒนธรรมของ ธรรมชาติ เผ่าพันธุ์ หรือเป็นวิถีของชาวบ้าน (ยั่งยืน เทาประเสริฐ) ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง กระบวนการที่คนที่มีต่อตนเอง ต่อโลกและสิ่งแวดล้อม ซึ่ง กระบวนการดังกล่าว จะมีรากฐานคำสอนทางศาสนา คติ จารีต ประเพณีที่ได้รับการถ่ายทอดสั่งสอนและ ปฏิบัติสืบเนื่องกันมา ปรับปรุงเข้ากับบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปแต่ละสมัย ทั้งนี้โดยมีเป้าหมายเพื่อ ความสงบสุขในส่วนที่เป็นชุมชน และปัจเจกบุคคล ซึ่งกระบวนการที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น จำแนกได้ ๓ ลักษณะ คือ

๑. ภูมิปัญญาเกี่ยวกับการจัดการความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติแวดล้อม

๒. ภูมิปัญญาเกี่ยวกับสังคมหรือการจัดการความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์

๓. ภูมิปัญญาเกี่ยวกับระบบการผลิตหรือประกอบอาชีพที่มีลักษณะมุ่งเน้นระบบการผลิตเพื่อตนเอง

ภูมิปัญญาไทย หมายถึง องค์ความรู้ในด้านต่างๆ ของการดำรงชีวิตของคนไทยที่เกิดจาก การสะสม ประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ประกอบกับแนวความคิดวิเคราะห์ในการแก้ปัญหาต่างๆ ของตนเอง จนเกิดหลอมตัวเป็นแนวคิด ในการแก้ไขปัญหาที่เป็นลักษณะของตนเอง ที่สามารถพัฒนาความรู้ดังกล่าวมา ประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับกาลสมัย ในการแก้ปัญหาของการดำรงชีวิต

การจัดการกระบวนการเรียนรู้กับภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ การเรียนการสอนเป็นกระบวนการ สื่อสารความรู้ ประสบการณ์ ทักษะ ความคิดเห็น ตลอดจนเจตคติ ซึ่งอาจทำได้หลายวิธี และอาจใช้เครื่องมือ ประกอบการสอนต่างๆ อีกมากมาย โดยมีการจัดการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนมีทั้งความรู้ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์และสามารถดำเนินชีวิต อยู่ในสังคม ได้โดยปกติสุข จึงจำเป็น ต้องพัฒนาศักยภาพ ความสามารถของ อย่างเต็มที่ เพื่อให้มีนิสัย ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน แสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง การนำแหล่งเรียนรู้ใน ชุมชนท้องถิ่น ตลอดจนวิทยาการท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น มาใช้ประโยชน์ในการจัดกระบวนการ การเรียนการสอน จึงเป็นวิถีทางหนึ่งที่จะช่วยให้กระบวนการเรียน การสอนบรรลุจุดมุ่งหมายได้ตามที่ต้องการ การนำภูมิปัญญาชาวบ้าน แหล่งเรียนรู้ มาใช้ในหลักสูตรการเรียน เป็นกิจกรรมที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า ภูมิปัญญาชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น และ แหล่งเรียนรู้ เป็นชุดความรู้ในชุมชนที่มีการใช้เพื่อการดำเนินวิถีชีวิตที่ได้ผลมาในอดีต สามารถดำรงความ สันติสุขแก่บุคคล ครอบครัว และชุมชน ตลอดจนความมีดุลยภาพอยู่ร่วมกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ อย่างผสมกลมกลืน เป็น กระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่ได้เน้นการมีส่วนร่วมของ ชุมชน โดยเฉพาะปราชญ์ ชาวบ้านที่เป็นผู้เชื่อมโยงชุดความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ร่วมกับสถานศึกษาเข้าสู่หลักสูตร และ กระบวนการเรียนการสอนของสถานศึกษา ในแต่ละท้องถิ่นนั้น

สารบัญ

รายการ	หน้า
ด้านเกษตรกรรม	๑
ด้านหัตถกรรม	๓
ด้านการแพทย์ไทย	๑๕
ด้านศิลปกรรม	๑๘
ด้านพิธีกรรม	๒๖
ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๓๑

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านเกษตรกรรม



การทำเกษตรแบบผสมผสาน

ชื่อ นายสุนทร นามสกุล พรหมโลกา เกิดวันที่ ๑๖ เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๐
อายุ ๖๕ ปี เชื้อชาติไทย สัญชาติไทย ศาสนาพุทธ
ที่อยู่ปัจจุบัน(ที่สามารถติดต่อได้)

บ้านเลขที่ ๖๕ หมู่ที่ ๓ บ้านทุ่งศรีเกิด ตำบลยางฮอม อำเภอขุนตาล
จังหวัดเชียงรายรหัสไปรษณีย์ ๕๗๓๔๐ โทรศัพท์

ภูมิรู้/ภูมิปัญญา

เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน การปลูกพืชผักสวนครัว
เกษตรอินทรีย์ ปลอดภัย





ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านหัตถกรรม

การทำไม้กวาดดอกหญ้า



ชื่อ นางปิ่น นามสกุล อินทรีย์ เกิดวันที่ ๓๐ เดือน เมษายน พ.ศ. ๒๕๙๘
อายุ ๖๖ ปี เชื้อชาติ ไทย สัญชาติ ไทย ศาสนา พุทธ
ที่อยู่ปัจจุบัน(ที่สามารถติดต่อได้)
บ้านเลขที่ ๑๒๖ หมู่ที่ ๑๕ บ้าน ห้วยสัก ตำบล ยางหอม อำเภอ ขุนตาล จังหวัด เชียงราย
รหัสไปรษณีย์ ๕๗๓๔๐ โทรศัพท์ -

ภูมิรู้/ภูมิปัญญา

เป็นผู้มีความรู้เรื่องการทำไม้กวาดดอกหญ้า สามารถถ่ายทอดความรู้แก่ผู้ที่สนใจได้





ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านหัตถกรรม

งานจักสานไม้ไผ่



ชื่อ นายنج้อย นามสกุล พิชัย เกิดวัน อังคาร วันที่ ๑๒ เดือน กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๘๑
อายุ ๗๘ ปี เชื้อชาติไทย สัญชาติไทย ศาสนาพุทธ

ที่อยู่ปัจจุบัน(ที่สามารถติดต่อได้)

บ้านเลขที่ ๗๗ หมู่ที่ ๑ บ้านป่าบงน้ำล้อม ตำบลยางฮอม อำเภอขุนตาลจังหวัดเชียงราย
รหัสไปรษณีย์ ๕๗๓๔๐ โทรศัพท์ -

ภูมิรู้/ภูมิปัญญา

เป็นผู้มีความรู้เรื่องการจัดรสานตะกร้าหวดข้าว / ช้องใส่ปลาจากไม้ไผ่



ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านหัตถกรรม

งานจักสาน



ชื่อ นายอินทร์ นามสกุล สุขคำฟอง เกิดวัน จันทร์ วันที่ ๑๕ เดือน ตุลาคม พ.ศ.๒๔๘๘
 อายุ ๗๖ ปี เชื้อชาติ ไทย สัญชาติ ไทย ศาสนา พุทธ
 ที่อยู่ปัจจุบัน(ที่สามารถติดต่อได้)
 บ้านเลขที่ ๒๔ หมู่ที่ ๓ บ้านป่าบงน้ำล้อม ตำบลยางหอม อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย
 รหัสไปรษณีย์ ๕๗๓๔๐ โทรศัพท์ -

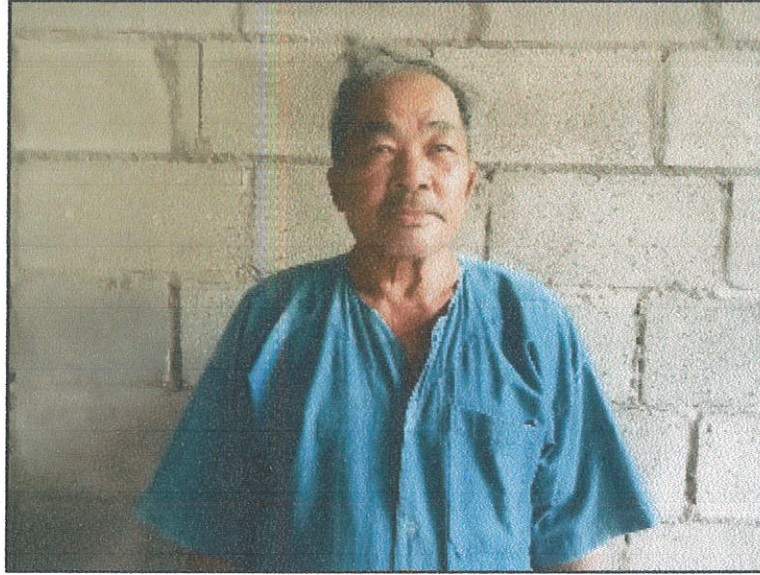
ภูมิรู้/ภูมิปัญญา

เป็นผู้มีความรู้เรื่องการจักสานตะกร้าไม้ไผ่



ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านหัตถกรรม

งานจักสาน



ชื่อ นายเสมียน นามสกุล ปัญญาอินทร์ เกิดวัน อาทิตย์ วันที่ ๒ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๘๙
 อายุ ๗๕ ปี เชื้อชาติ ไทย สัญชาติ ไทย ศาสนา พุทธ
 ที่อยู่ปัจจุบัน(ที่สามารถติดต่อได้)
 บ้านเลขที่ ๓๔ หมู่ที่ ๔ บ้านน้ำแพร่ ตำบลยางหอม อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย
 รหัสไปรษณีย์ ๕๗๓๔๐ โทรศัพท์ -

ภูมิรู้/ภูมิปัญญา

เป็นผู้มีความรู้เรื่องการจักสานไซตักปลา/ข้องใส่ปลา



ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านหัตถกรรม

งานจักสาน



ชื่อ นายถา นามสกุล ปิยะชาน เกิดวัน อาทิตย์ วันที่ ๒๒ เดือน ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๘๙
 อายุ ๗๕ ปี เชื้อชาติ ไทย สัญชาติ ไทย ศาสนา พุทธ
ที่อยู่ปัจจุบัน(ที่สามารถติดต่อได้)
 บ้านเลขที่ ๓ หมู่ที่ ๑๒ บ้านยางหอม ตำบลยางหอม อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย
 รหัสไปรษณีย์ ๕๗๓๔๐ โทรศัพท์ -

ภูมิรู้/ภูมิปัญญา

เป็นผู้มีความรู้เรื่องการจักสานตะกร้าหวดข้าว/ข้องใส่ปลาจากไม้ไผ่



ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านหัตถกรรม

งานจักสาน



ชื่อ นางมันทนา นามสกุล ก้อนราช เกิดวัน จันทร์ ที่ ๑๑ เดือน กันยายน พ.ศ.๒๔๙๗
 อายุ ๖๗ ปี เชื้อชาติ ไทย สัญชาติ ไทย ศาสนาพุทธ
 ที่อยู่ปัจจุบัน(ที่สามารถติดต่อได้)
 บ้านเลขที่ ๕๙ หมู่ที่ ๑๔ บ้านน้ำแพร่เหนือ ตำบลยางหอม อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย
 รหัสไปรษณีย์ ๕๗๓๔๐ โทรศัพท์ -

ภูมิรู้/ภูมิปัญญา

เป็นผู้มีความรู้เรื่องการจักสานสวิง



ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านหัตถกรรม

งานทอผ้าด้วยมือ



ชื่อ นางบัวเร้ว นามสกุล อะโนราช เกิดวัน จันทร์ ที่ ๒๔ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๗
 อายุ ๖๗ ปี เชื้อชาติ ไทย สัญชาติ ไทย ศาสนาพุทธ
 ที่อยู่ปัจจุบัน(ที่สามารถติดต่อได้)
 บ้านเลขที่ ๙๘ หมู่ที่ ๓ บ้านทุ่งศรีเกิด ตำบลยางฮอม อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย
 รหัสไปรษณีย์ ๕๗๓๔๐ โทรศัพท์ -

ภูมิรู้/ภูมิปัญญา

เป็นผู้มีความรู้เรื่องการทอผ้าด้วยมือ



ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านหัตถกรรม

งานทอผ้าด้วยมือ



ชื่อ นางเยาว์ นามสกุล อินเรือง เกิดวัน เสาร์ ที่ ๒๓ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๙๕
 อายุ ๖๙ ปี เชื้อชาติ ไทย สัญชาติ ไทย ศาสนาพุทธ
 ที่อยู่ปัจจุบัน(ที่สามารถติดต่อได้)
 บ้านเลขที่ ๑๘๓ หมู่ที่ ๙ บ้านห้วยสัก ตำบลยางหอม อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย
 รหัสไปรษณีย์ ๕๗๓๔๐ โทรศัพท์ -

ภูมิรู้/ภูมิปัญญา

เป็นผู้มีความรู้เรื่องการทอผ้าด้วยมือ



ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านหัตถกรรม

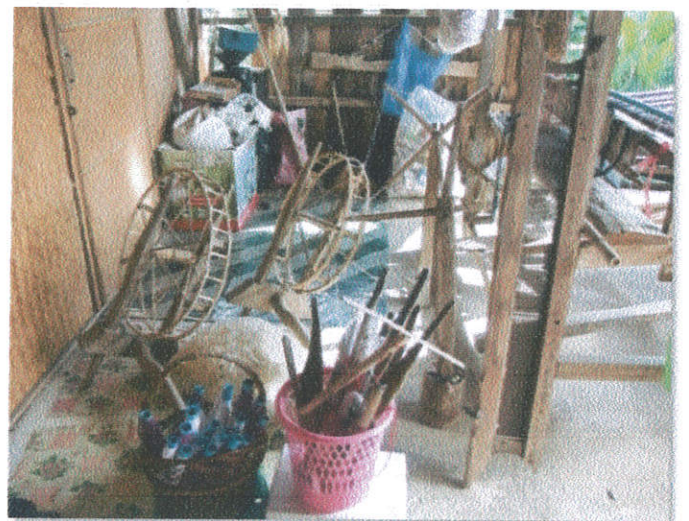
งานทอผ้าด้วยมือ



ชื่อ นางมอญ นามสกุล ปิงตี้จุ่ม เกิดวันที่ ๑๐ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๙๗
 อายุ ๖๗ ปี เชื้อชาติไทย สัญชาติไทย ศาสนาพุทธ
 ที่อยู่ปัจจุบัน(ที่สามารถติดต่อได้)
 บ้านเลขที่ ๑๔ หมู่ที่ ๑๗ บ้านยางหอม ตำบลยางหอม อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย
 รหัสไปรษณีย์ ๕๗๓๔๐ โทรศัพท์ -

ภูมิรู้/ภูมิปัญญา

เป็นผู้มีความรู้เรื่องการทอผ้าด้วยมือ



ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านหัตถกรรม

งานทอผ้าด้วยมือ (ผ้าทอไทลื้อ)

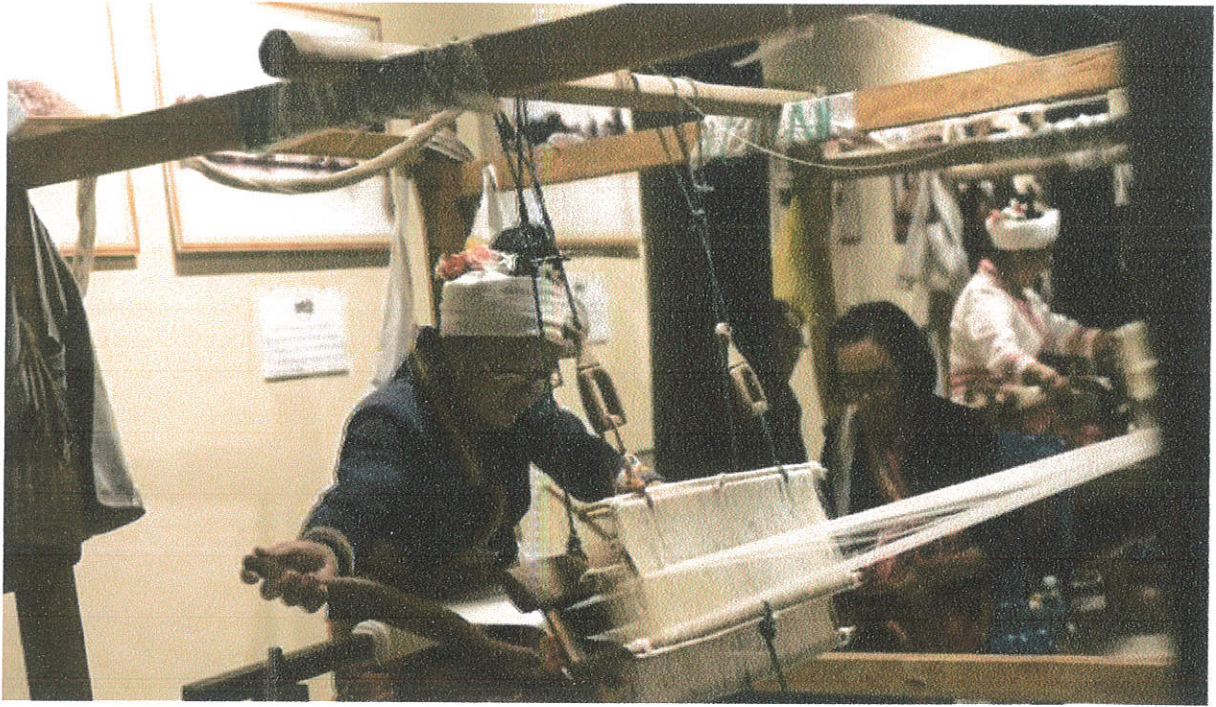


ชื่อ นางบุญที นามสกุล สุขแสง เกิดวัน อังคาร วันที่ ๒๐ เดือน กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๔๘
 อายุ ๖๖ ปี เชื้อชาติ ไทย สัญชาติ ไทย ศาสนา พุทธ
 ที่อยู่ปัจจุบัน(ที่สามารถติดต่อได้)
 บ้านเลขที่ ๘๑ หมู่ที่ ๒๐ บ้านห้วยหลวง ตำบลยางหอม อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย
 รหัสไปรษณีย์ ๕๗๓๔๐ โทรศัพท์ -

ภูมิรู้/ภูมิปัญญา

เป็นผู้มีความรู้เรื่องการทอผ้าตามเอกลักษณ์โดดเด่นของไทลื้อ





ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการแพทย์ไทย

การใช้สมุนไพรในการรักษาโรค



ชื่อ นายสนั่น นามสกุล กิตติศักดิ์เจริญ เกิดวันที่ ๖ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๔๙๖
อายุ ๖๘ ปี เชื้อชาติ ไทย สัญชาติ ไทย ศาสนา พุทธ

ที่อยู่ปัจจุบัน(ที่สามารถติดต่อได้)

บ้านเลขที่ ๒๓๖ หมู่ที่ ๙ บ้าน ห้วยสัก ตำบล ยางหอม อำเภอ ขุนตาล จังหวัด เชียงราย

รหัสไปรษณีย์ ๕๗๓๔๐ โทรศัพท์ -

โรงเรียนสมุนไพรบ้านห้วยสักเลขที่ ๑๔ หมู่ที่ ๑๕ บ้าน ห้วยสัก ตำบล ยางหอม อำเภอ ขุนตาล จังหวัด เชียงราย
รหัสไปรษณีย์ ๕๗๓๔๐

ภูมิรู้/ภูมิปัญญา

เป็นผู้มีความรู้เรื่องสมุนไพรและภูมิปัญญาในการรักษาโรค ได้บริหารจัดการพื้นที่รอบๆบริเวณบ้านของตนเอง โดยได้นำพืชสมุนไพรหลากหลายชนิดมาขยายพันธุ์เพื่อนำไปผลิตเป็นยาสมุนไพรตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ และตั้งเป็น โรงเรียนสมุนไพรบ้านห้วยสัก หมู่ที่ ๑๕ ตำบลยางหอม อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย





ชื่อ นางซี นามสกุล แซ่ลิ เกิดวันที่ ๑ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๙
อายุ ๖๕ ปี เชื้อชาติ ไทย สัญชาติ ไทย ศาสนา พุทธ

ที่อยู่ปัจจุบัน(ที่สามารถติดต่อได้)

บ้านเลขที่ ๓๗ หมู่ที่ ๑๓ บ้านพญาพิภักดิ์ ตำบล ยางหอม อำเภอ ขุนตาล จังหวัด เชียงราย
รหัสไปรษณีย์ ๕๗๓๔๐

ภูมิรู้/ภูมิปัญญา

เป็นผู้มีความรู้เรื่องสมุนไพรและภูมิปัญญาในการรักษาโรค



ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านศิลปกรรม

การเล่นพื้นบ้านและการนันทนาการ



ชื่อ นาง จันทร์ทอง นามสกุล รวมสุข เกิดวัน อังคาร วันที่ ๑๖ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๙๔
อายุ ๗๐ ปี เชื้อชาติ ไทย สัญชาติ ไทย ศาสนา พุทธ
ที่อยู่ปัจจุบัน(ที่สามารถติดต่อได้)
บ้านเลขที่ ๑๑๗ หมู่ที่ ๑ บ้านป่าบงน้ำล้อม ตำบลยางหอม อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย
รหัสไปรษณีย์ ๕๗๓๔๐ โทรศัพท์ -

ภูมิรู้/ภูมิปัญญา

เป็นผู้มีความรู้เรื่องการฟ้อนเล็บ ฟ้อนสาวไหม



ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านศิลปกรรม

การละเล่นพื้นบ้านและการนันทนาการการจับจ้อย อ่านคำว



ชื่อ นางกฤษ นามสกุล คำภู เกิดวัน พุธที่สิบตี ที่ ๕ เดือน มิถุนายน พ.ศ.๒๔๘๗
 อายุ ๗๗ ปี เชื้อชาติไทย สัญชาติไทย ศาสนาพุทธ
 ที่อยู่ปัจจุบัน(ที่สามารถติดต่อได้)
 บ้านเลขที่ ๕๗ หมู่ที่ ๔ บ้านน้ำแพร่ ตำบลยางหอม อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย
 รหัสไปรษณีย์ ๕๗๓๔๐ โทรศัพท์ -

ภูมิรู้/ภูมิปัญญา

เป็นผู้มีความรู้เรื่องการอ่านคำว จ้อย



ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านศิลปกรรม

การละเล่นพื้นบ้านและการนันทนาการการเล่นเครื่องดนตรีพื้นเมือง



ชื่อ นางสาวลีลา นามสกุล ธาริยะ เกิดวันศุกร์ ที่ ๕ เดือนตุลาคม พ.ศ ๒๔๙๖
 อายุ ๖๘ ปี เชื้อชาติไทย สัญชาติไทย ศาสนาพุทธ
 ที่อยู่ปัจจุบัน(ที่สามารถติดต่อได้)
 บ้านเลขที่ ๒๔๙ หมู่ที่ ๙ บ้านห้วยสัก ตำบลยางหอม อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย
 รหัสไปรษณีย์ ๕๗๓๔๐ โทรศัพท์ -

ภูมิรู้/ภูมิปัญญา

เป็นผู้มีความรู้เรื่องการเล่นเครื่องดนตรีพื้นเมือง



ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านศิลปกรรม

การเล่นพื้นบ้านและการนันทนาการการขับลื้อ



ชื่อ นางแปก นามสกุล ประมวลการ เกิดที่ ๘ เดือนตุลาคม พ.ศ ๒๔๙๑
 อายุ ๗๓ ปี เชื้อชาติไทย สัญชาติไทย ศาสนาพุทธ
 ที่อยู่ปัจจุบัน(ที่สามารถติดต่อได้)
 บ้านเลขที่ ๙๐ หมู่ที่ ๒๐ บ้านห้วยหลวงเหนือ ตำบลยางหอม อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย
 รหัสไปรษณีย์ ๕๗๓๔๐ โทรศัพท์ -

ภูมิรู้/ภูมิปัญญา

เป็นผู้มีความรู้เรื่องการขับลื้ออูลื้อ



ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านศิลปกรรม

การเล่นเครื่องดนตรีไทย (ระนาด)



ชื่อ นายเสน่ห์ นามสกุล ไชยนาเหลือ ชื่อเล่น เหน้

เลขประจำตัวประชาชน ๑ - ๕๗๐๔ - ๐๐๒๕๗ - ๐๗ - ๖ เกิดวันที่ ๒ เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๘ อายุ ๖๘ ปี

จังหวัดที่เกิด เชียงราย เชื้อชาติ ไทย สัญชาติ ไทย ศาสนาพุทธ

ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่สามารถติดต่อได้) บ้านเลขที่ ๗๒ หมู่ที่ ๑๙ บ้านน้ำแพร่ใต้ ตำบลยางฮอม อำเภอขุนตาล

จังหวัดเชียงราย รหัสไปรษณีย์ ๕๗๓๔๐ โทรศัพท์ -

ภูมิรู้/ภูมิปัญญา

เป็นผู้มีความรู้เรื่องการตีระนาด



ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านศิลปกรรม

การเล่นเครื่องดนตรีไทย (วงโปงลาง)



ประวัติส่วนตัว

ชื่อ นายจรัญ นามสกุล ก้อนราช ชื่อเล่น รัน เกิดวันที่ ๑๗ เดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๐๔ อายุ ๖๒ ปี
 จังหวัดที่เกิด เชียงราย เชื้อชาติ ไทย สัญชาติ ไทย ศาสนาพุทธ
 ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่สามารถติดต่อได้) บ้านเลขที่ ๑๑๙ หมู่ที่ ๔ บ้านน้ำแพร่ ตำบลยางฮอม อำเภอขุนตาล
 จังหวัดเชียงราย รหัสไปรษณีย์ ๕๗๓๔๐ โทรศัพท์ -

ภูมิรู้/ภูมิปัญญา

เป็นผู้มีความรู้เรื่องการตีกลอง



ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านศิลปกรรม

การละเล่นพื้นบ้านและการนันทนาการ



ชื่อ นางสาวสมพิชญ์ นามสกุล จิตกวี ชื่อเล่น พิศ เกิดวันที่ ๑ เดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๑ อายุ ๕๕ ปี
 จังหวัดที่เกิด เชียงราย เชื้อชาติ ไทย สัญชาติ ไทย ศาสนาพุทธ
 ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่สามารถติดต่อได้) บ้านเลขที่ ๕๗ หมู่ที่ ๑๔ บ้านน้ำแพร่เหนือ ตำบลยางฮอม อำเภอขุนตาล
 จังหวัดเชียงราย รหัสไปรษณีย์ ๕๗๓๔๐ โทรศัพท์ -
 ภูมิรู้/ภูมิปัญญา
 เป็นผู้มีความรู้เรื่องการฟ้อนเล็บ



ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านศิลปกรรม

การละเล่นพื้นบ้านและการนันทนาการ



ชื่อ นางมันทนา นามสกุล ก้อนราช ชื่อเล่น หลั่น
 เลขบัตรประจำตัวประชาชน ๓ - ๕๗๐๔ - ๐๐๓๗๓ - ๗๔- ๒ เกิดวัน จันทร์ ที่ ๑๑ เดือน กันยายน พ.ศ. ๒๕๙๗
 อายุ ๖๙ ปี จังหวัดที่เกิด เชียงราย เชื้อชาติ ไทย สัญชาติ ไทย ศาสนาพุทธ
 ที่อยู่ปัจจุบัน(ที่สามารถติดต่อได้) บ้านเลขที่ ๕๙ หมู่ที่ ๑๔ บ้านน้ำแพร่เหนือ ตำบลยางหอม อำเภอขุนตาล
 จังหวัดเชียงราย รหัสไปรษณีย์ ๕๗๓๔๐ โทรศัพท์ -
 ภูมิรู้/ภูมิปัญญา
 เป็นผู้มีความรู้เรื่องการชอล่องน่าน



ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านพิธีกรรม

พิธีสู่ขวัญ



ชื่อ นายดี นามสกุล ราชลำ เกิดวันพฤหัสบดี ที่ ๕ เดือนมิถุนายน พ.ศ.๒๔๘๗
อายุ ๗๗ ปี เชื้อชาติไทย สัญชาติไทย ศาสนาพุทธ
ที่อยู่ปัจจุบัน(ที่สามารถติดต่อได้)
บ้านเลขที่ ๕๗ หมู่ที่ ๔ บ้านน้ำแพร่ ตำบลยางหอม อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย
รหัสไปรษณีย์ ๕๗๓๔๐ โทรศัพท์ -

ภูมิรู้/ภูมิปัญญา

เป็นผู้มีความรู้เรื่องการการทำขวัญสะเดาะเคราะห์ ปิดเป่าสิ่งอัปมงคล และช่วยให้จิตใจของผู้ที่เศร้าหมองจากอุปสรรคต่างๆ ดีขึ้น โดยต้องใช้คาถาที่ร่ำเรียนมา ท่องบทสวดพิธี ศึกษาพิธีกรรม มาตลอด



ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านพิธีกรรม

พิธีกรรมลงฝ้ายหม้อหนึ่ง



ชื่อ นางจันทร์ นามสกุล ทรธธา เกิดวันจันทร์ ที่ ๘ เดือนกรกฎาคม พ.ศ.๒๕๔๙
 อายุ ๖๕ ปี เชื้อชาติ ไทย สัญชาติ ไทย ศาสนาพุทธ
 ที่อยู่ปัจจุบัน(ที่สามารถติดต่อได้)
 บ้านเลขที่ ๖๕ หมู่ที่ ๔ บ้านน้ำแพร่ ตำบลยางหอม อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย
 รหัสไปรษณีย์ ๕๗๓๔๐ โทรศัพท์ -

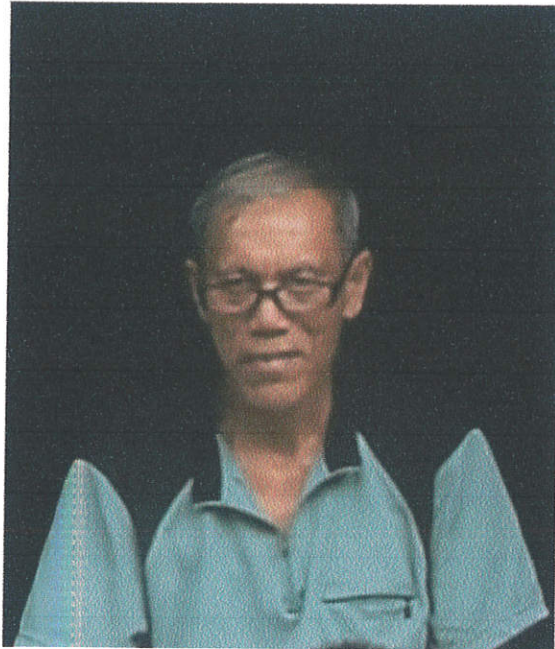
ภูมิรู้/ภูมิปัญญา

เป็นผู้มีความรู้เรื่องการลง “ฝ้ายหม้อหนึ่ง” ทำนายเกี่ยวกับการ ดวงชะตาชีวิต เรื่องปัญหา การงาน
 การเงิน ความรัก ตลอดจนเรื่องการแก้เคล็ดแก้คุณไสย และอื่นๆ



ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านพิธีกรรม

พิธีสู่ขวัญ



ชื่อ นายบุญบัน นามสกุล สุขเกษม เกิดวันที่ ๓ เดือนมีนาคม พ.ศ.๒๕๔๒
 อายุ ๗๒ ปี เชื้อชาติไทย สัญชาติไทย ศาสนาพุทธ
 ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่สามารถติดต่อได้)
 บ้านเลขที่ ๑๔๗ ถนน เทิง - เชียงของ หมู่ที่ ๗ บ้านชมภู ตำบลยางฮอม อำเภอขุนตาล
 จังหวัดเชียงราย รหัสไปรษณีย์ ๕๗๓๔๐ โทรศัพท์ ๐๘๙-๙๓๕๓๖๘๖

ภูมิรู้/ภูมิปัญญา

เป็นผู้มีความรู้เรื่องการการทำขวัญสะเดาะเคราะห์ ปิดเป่าสิ่งอัปมงคล และช่วยให้จิตใจของผู้ที่เศร้าหมองจากอุปสรรคต่างๆ ดีขึ้น โดยต้องใช้คาถาที่ร่ำเรียนมา ท่องบทสวดพิธี ศึกษาพิธีกรรม มาตลอด



ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านพิธีกรรม

พิธีกรรมลงฝ้ายหม้อหนึ่ง



ชื่อ นางสี นามสกุล อินันชัย เกิดวันอาทิตย์ ที่ ๑ เดือนมีนาคม พ.ศ.๒๔๙๑
 อายุ ๗๓ ปี เชื้อชาติ ไทย สัญชาติ ไทย ศาสนาพุทธ
 ที่อยู่ปัจจุบัน(ที่สามารถติดต่อได้)
 บ้านเลขที่ ๑๘๐ หมู่ที่ ๑๕ บ้าน ห้วยสัก ตำบลยางหอม อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย
 รหัสไปรษณีย์ ๕๗๓๔๐ โทรศัพท์ -

ภูมิรู้/ภูมิปัญญา

เป็นผู้มีความรู้เรื่องการลง “ฝ้ายหม้อหนึ่ง” ทำนายเกี่ยวกับการ ดวงชะตาชีวิต เรื่องปัญหา การงาน
 การเงิน ความรัก ตลอดจนเรื่องการแก้เคล็ดแก้คุณไสย และอื่นๆ



ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านพิธีกรรม

พิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์ สืบชะตา สุขวัญ



ชื่อ นายชาติ นามสกุล ตารินทร์ ชื่อเล่น ชาติ เลขประจำตัวประชาชน ๓ - ๕๗๐๔ - ๐๐ ๒๕๓ - ๙๑ - ๗ เกิดวัน พุธที่สิบตี ที่ ๓๐ เดือน ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๙๒ อายุ ๗๔ ปี
 จังหวัดที่เกิด เชียงราย เชื้อชาติ ไทย สัญชาติ ไทย ศาสนาพุทธ
 ที่อยู่ปัจจุบัน(ที่สามารถติดต่อได้) บ้านเลขที่ ๖๓ หมู่ที่ ๔ บ้านน้ำแพร่ ตำบลยางฮอม อำเภอขุนตาล
 จังหวัดเชียงราย รหัสไปรษณีย์ ๕๗๓๔๐ โทรศัพท์ -

ภูมิรู้/ภูมิปัญญา

เป็นผู้มีความรู้เรื่องพิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์ สืบชะตา สุขวัญ



ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แหล่งอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ (วังขอนโต้ม)



ชื่อ นายถนอม นามสกุล อุตมะ เกิดวันจันทร์ ที่ ๒ เดือนมีนาคม พ.ศ.๒๕๔๖

อายุ ๗๐ ปี เชื้อชาติไทย สัญชาติไทย ศาสนา คริสต์

ที่อยู่ปัจจุบัน(ที่สามารถติดต่อได้)

บ้านเลขที่ ๑๖ หมู่ที่ ๑๑ บ้านงามเมือง ตำบลยางหอม อำเภอขุนตาล

จังหวัดเชียงราย รหัสไปรษณีย์ ๕๗๓๔๐ โทรศัพท์ ๐๘๖๙๑๑๐๖๒๖

วุฒิการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นประสบการณ์ด้านภูมิปัญญาการอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ

(วังขอนโต้ม) กว่า 20 ปี

ภูมิรู้/ภูมิปัญญา

- โดยการส่งเสริมให้ลูกหลานและคนรุ่นใหม่รู้จักการดูแลรักษาทรัพยากรของหมู่บ้าน และการอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ (วังขอนโต้ม) และให้ความรู้เกี่ยวกับพันธุ์สัตว์น้ำที่หายากและใกล้สูญพันธุ์



ประวัติการก่อตั้งเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ (วังขอนโต้ม) บ้านงามเมือง หมู่ ๑๑
ต.ยางฮอม อ.ขุนตาล จ.เชียงราย

ผู้ริเริ่มการก่อตั้ง คือ พ่อถนอม อุตมะ (ถนอม)

ประวัติส่วนตัว นายถนอม อุตมะ (ถนอม) เกิดวันจันทร์ ที่ ๒ เดือนมีนาคม พ.ศ.๒๔๙๖ เชื้อชาติไทย สัญชาติไทย ศาสนา คริสต์ ปัจจุบันอายุ ๗๐ ปี ภรรยาชื่อ นางเภา อุตมะ (เภา) ปัจจุบันอายุ ๖๗ ปี มีบุตร ๒ คน คือ นายกิตติพงษ์ อุตมะ และนายกิตติกร อุตมะ

เริ่มก่อตั้งเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ (วังขอนโต้ม) เมื่อวันที่ ๒๗ พ.ค.๒๕๕๗-ปัจจุบัน โดยก่อตั้งขึ้นเมื่อพ่อหลวงบุญยืน อุตมะ ดำรงตำแหน่ง เป็นผู้ใหญ่บ้าน บ้านงามเมือง หมู่ ๑๑ และพ่อถนอม อุตมะ ดำรงตำแหน่งเป็น สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลยางฮอม และตำแหน่งเป็นประธานคริสตจักรร่วมเกล้าขุนตาล

ผู้ร่วมก่อตั้งหรือคณะกรรมการการจัดการเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ (วังขอนโต้ม)

๑. นายถนอม อุตมะ
๒. นายคำ แก้วหน่อ (เสียชีวิต)
๓. นายชุ่ม พรหมธิ (เสียชีวิต)
๔. นายเกียง อุตมะ (เสียชีวิต)
๕. นายวร วงศ์ใหญ่ (เสียชีวิต)
๖. นายเหรียญ พรหมสาร (เสียชีวิต)

ในช่วงการก่อตั้งเริ่มแรกคณะกรรมการของหมู่บ้านยังคงอยู่ในระหว่างการทำเนิการพิจารณา และยังคงไม่เห็นด้วย เพราะกลัวเกิดปัญหาในการหากินในแม่น้ำอิงของชาวบ้าน และเป็นแม่น้ำสายหลักของหมู่บ้าน และเมื่อการดำเนินงานเป็นรูปธรรมมากขึ้นในปีถัดมา คือเห็นผลการเพิ่มจำนวนมากขึ้นของพันธุ์สัตว์น้ำ เช่นปลาหลากหลายสายพันธุ์ ชาวบ้านในหมู่บ้านจึงเห็นด้วยและให้ความร่วมมือในการอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ (วังขอนโต้ม) ซึ่งเขตอนุรักษ์ของบ้านงามเมือง เป็นเขตอนุรักษ์แบบถาวร

ในระหว่างการอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ ในช่วง ๒ ปีแรก พันธุ์ปลาที่หายไปจากแม่น้ำอิงเริ่มกลับมาและมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ

อาณาเขตของการจัดทำเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ (วังขอนโต้ม)

ความยาว ๗๐๐ เมตร กว้าง ๒๕๐ เมตร

ประโยชน์ของเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ (วังขอนโต้ม)

เขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำมีประโยชน์อย่างชัดเจนทั้งเรื่องการเพิ่มขึ้นของปริมาณพันธุ์ปลาต่างๆในแม่น้ำ รายได้ในครัวเรือนเพิ่มขึ้น การลดรายจ่ายในครัวเรือน และการเพิ่มขึ้นของรายได้ในการพัฒนาหมู่บ้าน ความรักและความสามัคคีในชุมชน

กฎระเบียบของหมู่บ้านที่ตกลงร่วมกัน

โดยคณะกรรมการของหมู่บ้านประยุกต์จากพิธีกรรมทางศาสนาและความเชื่อพื้นบ้านมาใช้ เช่นการบวชและสืบชะตาแม่น้ำ เขตอนุรักษ์แต่ละที่จะแตกต่างกันไปตามเงื่อนไขของแต่ละหมู่บ้านทั้งเรื่อง การเลือกทำเลที่ตั้งของเขต กำหนดอาณาเขตอนุรักษ์ กฎระเบียบ และการตั้งคณะกรรมการขึ้นมาดูแลเขตอนุรักษ์ ของแต่ละหมู่บ้าน เช่นที่ตั้งของเขตส่วนใหญ่จะเป็นวังน้ำลึก และไม่ไกลจากหมู่บ้านเพื่ออำนวยความสะดวก ตรวจสอบดูแล เขตอนุรักษ์มีความยาวเฉลี่ยประมาณ ๕๐๐ เมตร ค่าปรับไหมผู้ลักลอบหาปลาในเขตก็จะต่างกันไป โดยมากแล้วถ้าคณะกรรมการทำผิดเองจะถูกปรับมากกว่าชาวบ้านทั่วไป

ทุนสนับสนุนที่ได้รับในการจัดทำโครงการ

โดยการเข้ามาดำเนินการของแม็โขงว๊อช (Mekong Watch) กลุ่ม NGO จากประเทศญี่ปุ่น นำโดย ซาโยโกะ อินูมะ (Sayoko Inuma) ปัจจุบันเขตอนุรักษ์มีโรงเรียนน้ำอิง (โงงเฮียนน้ำอิง) และเปิดให้ทุกคนที่สนใจเข้ามาศึกษาเรียนรู้ได้ตลอด

